la humanitat

Fundador: Lluís Companys

Red. i Administració, Pelai, 56, 2.on

Telèfons 16407 i 16408

Imprenta: Carrer Sardenya, 202

Dues edicions diàries

Any II — Barcelona, 26 de gener de 1932 — Núm. 67

LA DISSOLUCIO DE LA C. DE J.

Els jesuïtes a Catalunya

Quins són els béns que els jesuïtes posseeixen a Catalunya? Com podrà l'Estat aprofitar-los, per als fins benèfics i culturals previstos per la llei, un cop s'hagi procedit a la incautació d'aquests?

Cal parlar-ne d'això, en evitació de que la llei sigui burlada. I començarem per a ressenyar quins són els immobles que té la Companyia de Jesús a la nostra terra.

A Manresa tenen els jesuïtes una residència i un noviciat. La residència és un grandiós edifici, modernitzat, que pot estatjar molta gent. A més, tenen l'església, inaugurada en 1920, i l'anomenada Santa Cova, d'estil atabalador, lloc de peregrinatge profitós. Viuen, a Manresa, 65 jesuïtes.

A Tortosa té la Companyia de Jesús el nomenat Col.legi Màxim o noviciat; també de grans proporcions. Hi viuen 82 jesuïtes. I, a més, té l'Observatori de l'Ebre, notable institució científica, inaugurat en 1904, que caldrà conservar sigui com sigui. Hi resideixen 27 jesuïtes.

A Girona tenen una espaiosa residència, amb 11 jesuïtes, i un altre a Lleida, amb 11. A Tarragona hi ha un convent amb 12 jesuïtes.

A Barcelona els jesuïtes tenien gran influència azans de 1767, data de la seva expulsió. A més d'altres residències escampades, s'estatjaven a Betlem, qual església construïren i en la façana de la qual s'hi poden veure encara tots els atributs ignasians.

Tornats, en 1877, els "iñigos", com els deia el poble, començaren per fer-se amb la capella i convent nomenat dels "Dolors del Bon Succés", on romangueren fins que, en 1880, inauguraren el primer tros de l'edifici monumental del carrer de Casp, tocant al de Làuria. Dos anys després inauguraren la resta de l'edifici, o sigui la part corresponent al carrer de Claris.

En 1892 alçaren un convent en la vella torra dita de Can Gardenya, a la Bonanova, on hi portaren el Col.legi de Sant Ignasi, de Manresa, ja que l'amo de l'edifici on la Companyia s'instal.là, a la ciutat del Cardoner, en tornar-se a establir a Espanya, no volgué renovar-los el contracte per quinze anys que tenien establert. Dit Col.legi actuà fins el 1915, en què es transformà en Centre d'Estudis Superiors Jesuïtics, o sigui "Col.legi Màxim de la província d'Aragó, de la Companyia de Jesús".

En tant, el col.legi per a criatures de bona família ja funcionava i creixia. A 1883, els jesuïtes compraren al Baró de Quatre Torres, la finca dita *de Can* Gironella, per a esbarjo dels alumnes i descans dels professors.

Avui la residència i col.legi de la Bonanova formen un superb edifici, que pot tenir moltes i profitoses utilitats.

Tenen a Barcelona, els jesuïtes, la seva residència general, des de fa una dotzena d'anys, a un gran edifici modern del carrer del Palau, núm. 3 que compraren als hereus de la comtesa de Sobradiel.

També compraren i és avui propietat seva, l'històrica capella reial del Palau, situada al carrer dels Templaris, que tans records guarda del passat de Barcelona. En dites capelles s'hi guarden valuoses curiositats històriques, entre elles, l'espasa de Joan d'Austria.

Tenen també un noviciat al carrer de Roselló núm. 223.

En total, viuen a Barcelona uns 350 jesuïtes.

Aquests són els béns que que hom sap que pertanyen, a Catalunya, als jesuïtes. Quant sia arrivat el moment de l'incautació, veurem els que resultaran oficialment propietat de la Companyia, doncs hom no ignora que moltes de dites finques estan registrades a noms de particulars i de societats anònimes, amb les corresponents contractes d'arrendament, per a esquivar tota acció possessòria.

Preveiem que l'Estat serà burlat més d'una vegada...

Avui, més de 200 jesuïtes han sortit ja de Barcelona. Demà en sortiran més. Van, com ja diguérem, a Holanda, on pensen quedar-se. I, per referències de persones que ens mereixen absoluta confiança, podem assegurar que la nit passada, a cosa de dos quarts d'una sortiren del convent de jesuïtes de Sarrià, del cap d'amunt del carrer d'Angli, dos camions curulls de mobles i voluminosos paquets, que ignorem el que contenien, els quals mobles i paquets repartiren entre el convent de monges situat al carrer de l'Arrabal, de la banda pertanyent a Sant Gervasi, i el Col.legi dels Salesians del cap d'amunt del Passeig de Dom Bosco.

Els amics que ens han comunicat aquesta notícia afirmen que un dels capellans que capitanejava el grup, digué en el moment que es trobaven al mig del pont que hi ha per aquells indrets:

"Hay que espavilarse para que, cuando vengan a hacer el inventario, ya no quede más que lo imprescindible en el convento."

Cridem l'atenció de qui pertoqui per tal que es prenguin rigoroses mides a fi d'evitar que, seguint l'exemple que citem anteriorment, sigui burlada la llei que disposa la dissolució dels jesuïtes i la confiscació dels seus béns.

Molt parlar de la pau i ningú no es recorda de les víctimes de la guerra!

(Dibuix de Raemaeckers.)

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

PRIMER CONGRES NACIONAL

ADVERTIMENTS:

Fixada definitivamènt la data de celebració de les sessions del Primer Congrés Nacional d'Esquerra Republicana de Catalunya, per als dies 13 i 14 del vinent mes de febrer (dissabte i diumenge), al Palau de Projeccions dels Jardins de Montjuïc, la Secretaria General del Partit, Pelayo, 56, primer pis, primera porta, recorda a totes les Entitats adherides que encara no hagin lliurat la seva inscripció, que són pregades de fer-ho amb la major rapidesa possible, no refiant-se del temps que els ha donat aquest ajornament, car el nombre d'Entitats adherides a Esquerra Republicana és tan considerable, que convé al Secretariat d'evitar l'acumulació de darrera hora, per facilitar la tasca de tothom.

Recordem, també, a totes les Entitats que, juntament amb la lletra d'inscripció, han de lliurar a la Secretaria una llista de socis, avalada amb les signatures del President i del Secretari.

Les mateixes signatures han d'avalar els nomenaments de delegats efectius i suplents que cada Entitat porti al Congrés Nacional — el nomenament de delegat efectiu en full apart del nomenament de delegat suplent.

focs de bengala

L'autoritat i la cua

La naturalesa, que és el model on tots hauríem d'emmirallar-nos, ens dona exemples, a cada pas, que nosaltres desaprofitem. Així, per exemple, trobem allò tan repetit de "la funció crea l'òrgan", i per contra observem que la manca de funcionament d'un òrgan qualsevol, del qual l'economia del cos pugui estar-se, comença per atrofiar-lo i, de vegades, acaba per desaparèixer.

Així la cua. Tinc entès que l'anatomia de l'home comporta encara un petit os, al cap d'avall de l'espinada, el qual els castellans anomenen "rabadilla" i no és altra cosa que un vestigi de la magnífica cua de què presumien els nostres remots ancestres de fa un parell de milers de centúries. Es evident que l'aplicació de la cua a la vida de l'home primitiu degué anar caient en desús fins que de primer degué atrofiar-se i va arribar més tard la seva desaparició completa.

Naturalment que aquesta evolució és lenta. Però és definitiva. Tota cosa devinguda inútil per ella mateixa, acaba forçosament arreconada. En canvi allò que hom bandeja violentament, rebrosta i reapareix quan hom menys ho sospita. Si comencéssim d'amputar la cua a tots els animals que en tenen, no crec pas que les noves generacions dels mateixos neixessin sense ella. La simple extirpació d'un òrgan — quan és un òrgan necessari — no condueix pas al seu anorreament...

Jo voldria que els meus gairebé correligionaris que aspiren a la desaparició de tota autoritat constituïda, s'assimilessin, com jo m'assimilo, les ensenyances de la Mare Natura. Ells propugnen a crits que tot organisme de govern, que tota institució coercitiva, han de desaparèixer i, per tant es troben en tot moment a punt de revoltar-se i fer la vida impossible a tot sistema de govern que tingui cara i ulls. Però aquests apreciables anarquistes — molts dels quals no coneixen de l'anarquisme més que les cobertes — no es fan càrrec que les coses extirpades, rebrostaran sempre, si són necessàries, mentre tinguin una funció per acomplir. L'únic que pot fer-les caure, primer en l'oblit i més tard en el no-res, és que hom pugui demostrar amb arguments la seva ineficàcia. Es aleshores que l'autoritat caurà per si sola, per natural. No pas abans ni per força.

Resulta còmic que en nom de l'anarquisme, uns homes obliguin uns altres homes a fer allò que no tenen ganes. La persuassió pistola en mà, és un revenant del pitjor despotisme. Jo ho proclamo una insensatesa suïcida i amb mi molta gent que, ideològicament, estem força enllà de les elucubracions que hom creu més atrevides.

Desenganyeu-vos, cars semi-confrares, cal donar temps al temps. Les impaciències són impròpies de gent reflexiva i documentada. Voler imposar per la força sistemes socials que la humanitat no mereix ni s'explica és voler alimentar els porcs amb poemes sur-realistes. Que passin els anys, que rodolin els segles. Millorem-nos tots plegats, auto-superem-nos. Fem els nostres fills més perfectes que nosaltres... Quan vingui un dia en què els homes siguin majors d'edat i no els calguin tutel.les, les tutel.les es desfaran totes soles. Teniu l'absoluta seguretat que així que l'autoritat esdevingui innecessària, s'atrofiarà i acabarà per desaparèixer la cua. Precipitar les coses en un altre sentit, equival a tallar endebades les cues dels gossos.

PARLA EL SENYOR ZULUETA

"Aquells que compten amb la feblesa de la República, s'equivoquen"...

El senyor Zulueta, de pas cap a París, en direcció a Ginebra, ha fet interessants declaracions a un periodista.

"Els darrers successos ocorreguts a Espanya — ha dit — son lamentables, però no surten del quadre dels desordres esporàdics i dels conflictes socials que poden sorgir en qualsevol país que travessi per un període de crisi.

No deu exagerar-se la importància del moviment antirepublicà a Espanya, doncs tots aquests moviments, vinguin de la dreta o vinguin de l'esquerra, estan condemnats al fracàs.

El Govern disposa de forces suficients per a reprimir qualsevol temptativa sediciosa.

A més, el Govern està al corrent de certs projectes que tenen per objecte el canvi de règim per mitjans violents. Es tracta de plans dels anarquistes, desitjosos d'abolir tota mena d'autoritat, d'ordre de seguretat pública. Assabentats d'aquests projectes, esperàvem el començament dels desordres per al dia 25. La guàrdia civil i l'exèrcit estaven preparats. Els conspiradors s'assabentaren dels preparatius i decidiren canviar bruscament el programa. Heu-vos ací perquè els desordres han esclatat una setmana abans de la data assenyalada...

Els elements reaccionaris, enemics de la República, aprofiten totes les ocasions que puguin ésser favorables als seus propòsits. Però ara no es tracta d'aldarulls provocats pels monàrquics o els bolxevistes. Es el partit anarquista el qui ha fet la feina. Aquells que compten amb la feblesa de la República, s'equivoquen. Tenim la nostra Constitució, i siguin comunistes, anarquistes o monàrquics, no tindran cap probabilitat de realitzar els seus desigs de revocar-la.

Som i estarem en una República. En els temps de la monarquia, es deia sovint que la majoria del poble era antirepublicana. Els fets han provat el contrari. Quan els republicans han arribat al poder, els mateixos que invoquen la "majoria monàrquica" no dubtaren en declarar que la República no s'atreveria a consultar la voluntat del pbble. Férem unes eleccions honrades, i la victria dels republicans fou aclaparadora. Els nostres adversaris s'entestaren. Proclamaren que les Corts no arribarien pas a dotar el país d'una Constitució, I la tenim. Ara, a manca d'altres arguments, diuen que la República caurà a conseqüència dels aldarulls interiors. També s'equivoquen. La política espanyola seguirà el seu desenrotllament normal, i si té dificultats, les vencerà. El nostre programa de treball és senzill. Anirem a procedir a la discussió de les lleis complementàries de la Constitució..."

En acabar les seves declaracions, el senyor Zulueta, desmentí els rumors d'un canvi eventual de la política marroquí d'Espanya.

"Espanya seguirà al Marroc complint la seva missió històrica i civilitzadora. Respectarà els tractats assenyalant les seves obligacions i els seus deures..."

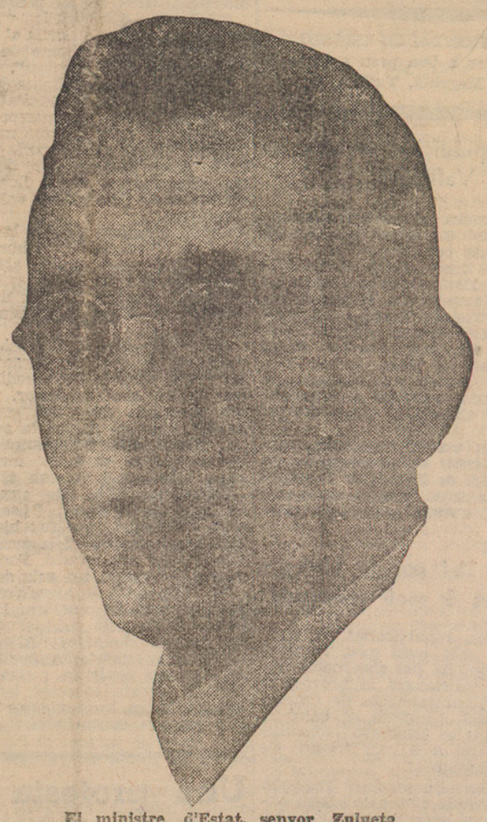

El ministre d'Estat, senyor Zulueta

COL.LABORACIONS

Problemes municipals

No és tan fàcil com sembla resoldre amb la rapidesa necessària tots aquells problemes que un determinat Consell es troba plantejats. Dificultats d'ordre legal, jurídic, econòmic, polític; discrepància d'apreciació i de procediment entre els cridats a intervenir, i, per què no dir-ho?, intrigues i maniobres més o menys confessables de les empreses i dels gremis afectats, ja directament perquè tinguin contractats els serveis amb l'Ajuntament, o per altra ordre de relació econòmica.

Sense que entrem ara a esbrinar el per què, l'actual Ajuntament ha pogut donar més d'una prova de tenir el camí bastant expedit. Recordeu sinó el cas dels famosos passos a nivell. Suara el batlle senyor Aiguader ha pogut assabentar al públic que la Companyia del Nord oferia transportar el bestiar que ve de Galícia per al consum d'aquesta plaça, en 48 hores en compte de les 96 hores que fins ara invertia el tren dit "ganader". No sé si el públic haurà donat a aquesta nova tota la importància que té. Només cal remarcar que durant molts anys s'ha vingut demanant aquesta millora d'ordre sanatori i econòmic, i mai no s'havia pogut lograr. Ara, en canvi, ha estat prou que, prèvies unes gestions per a comprovar les possibilitats materials de prestar aquest servei i un parell o tres d'entrevistes que el company regidor Francesc Costa ha tingut amb els representants de la Companyia, per a que aquesta, sense oposar cap remarcable dificultat, es comprometés a complaure'ns.

Quan vaig comunicar aquest afer als companys diputats gallecs, interessats com a representants dels productors de bestiar, es quedaren poc menys que veient visions. Tan difícil se'ls havia presentat sempre. En veritat, malgrat que amb aquesta reducció d'hores de viatge el comerciant o el productor proveïdor n'haurà un benefici mig de nou centes pessetes per vagó, no és pas prou segur que n'arribi d'aquest benefici res al públic consumidor, haurem aconseguit, però, que la carn arribi en bones condicions, que el públic estigui millor servit. La nostra gestió no acaba pas aquí. Entre els problemes a resoldre amb la Companyia tenim el del transport del bestiar de l'estació a l'escorxador. De cap manera és tolerable que es segueixin menant els ramats de bestiar pels carrers de la ciutat, amb perill per als transeünts, entorpiment de la circulació i empastifament dels carrers. Un altre dels inconvenients que ofereix el sistema aquest, és el que els ramaders anomenen "massegament de l'asfalt". El bestiar és continuament atiat pel menador i això, a més del natural astorament que li causen els sorolls i el moviment urbà, li produeix un massegament a les aixelles que suposa de dos a quatre quilos, com a mínim, de carn malmesa.

La Companyia ha promès resoldre dintre de poc aquest problema de la conducció del bestiar a l'escorxador. Potser és just que li sigui concedit un marge de temps; jo, però, dubto que pugui fer-ho, almenys tal com sembla que ho té pensat. L'Ajuntament té manera i obligació de lograrho, si més no, gestionant l'aplicació d'una tarifa combinada número 101 per la Companyia M. S. A., la qual, amb un recorregut més breu, ens podria deixar el bestiar ben a prop de l'escorxador. Respecte aquest punt puc avançar que per part del Govern no s'hi posarien dificultats.

Un altre problema que no té espera: les escombraries. No es tracta precisament de la recollida, per bé que no es pot tampoc negligir, sinó de la manipulació, dipòsit i destí d'elles. Sap l'Ajuntament l'amenaça que ha sofert la salut pública durant el passat estiu. Mercès a l'energia amb que s'obrà, i la suficiència del nostre servei sanitari, es conjurà el perill.

No podem, però, tenir la ciutat baix un constant perill. El problema està en estudi; potser val més que esperem el poder-ne parlar amplament. Cal, però, cridar l'atenció pública a fi que es disposi a col.laborar amb l'Ajuntament per tal que surin, per damunt de tot, els interessos del públic.

A. ARAGAY

cada dia...

Butlletí del temps

Ahir, una nit de pluja. Aquella pluja que ennegreix les ciutats i que al camp, caient damunt la terra vermella, damunt les teulades, i repicant en els vidres de les finestres, té una dolcesa infinita.

A Llevant, a primeres hores de la nit, un resplendor d'incendi: era la lluna que sortia rera la cortina de núvols i que devia ésser vermella i rodona com un formatge d'Holanda.

..Després tot esdevenia blau: blau de nit de lluna amb pluja.

Mala nit per les revoltes. Amb nits així s'estronquen totes les revoltes: àdhuc les monàrquiques disfressades de comunista.

Avui ja és una altra cosa. Avui fa un dia esplèndid: un dia d'aquells com no podiem esperar després de la mala cara de la passada nit.

Bon debut

El passat dissabte, el tren tramvia de Sarrià, que mai no havia secundat cap vaga, s'uní a la vaga. Això, aquest moment històric, tingué lloc a dos quarts de tres de la tarda.

Era la primera vegada que el tren-tramvia de Sarrià col.laborava en una vaga, era el seu debut vaguístic.

Ahir, però, el tren-tramvia tornava a rodar tranquil.lament i com si no hagués passat res. Tan sols en els rostres dels empleats s'observava una certa tristesa: la d'haver tingut un debut tan llastimós.

Ovacions

L'altre dia, el senyor Solà Cañizares — aquell regidor que ha fet servir els vots republicans per a atacar la República; aquell republicà (?) que sempre és al costat de la Lliga; aquell senyor (?) que igual defensa els jesuïtes que defensa a Ricardito — fou obsequiat amb una espléndida xiulada.

Ho sentim sincerament. Hi han popularitats perilloses. I els xiulets inofensius d'avui poden esdevenir demà una ovació més contundent.

A. M. D. G.

Marcos Redondo, el popular bariton, està trist. Està més trist que els monàrquics després de la vaga fracassada.

L'expulsió dels jesuïtes li ha arribat al cor. Ell sentia un profund afecte envers els jesuïtes. I envers totes les altres ordes religioses.

Hom tem que un disgust tan greu pugui fer perdre-li la veu.

Fóra una gran pèrdua per a l'art líric nacional. I esperem que Marcos Redondo sabrà sostreu-re's al seu dolor, que sentim no compartir.

LA VERITAT DE LA PASSADA REVOLTA

Terres d'esclavatge i de misèria

LA SORTIDA

El trucador de la porta forana que repica amb insistència. El gos que crida. I nosaltres, que ens despertem. L'hora no és la de cada dia, la de sempre. Una claror d'auba — tinta desfeta en aigua — entra per les finestres del jardí.

Saltem del llit. Anem a veure què passa. I passa aquesta cosa senzilla i terrible alhora: un automòbil ens espera. Aquell automòbil que amb tanta freqüència ens lleva les nostres hores de lleure — d'aquell lleure que també és treball—: ens porta amunt i avall de Catalunya.

Ens rentem. Ens vestim. Una "toilette" ràpida i un xic negligent. El gos ens mira estranyat. Una copa de conyac. Abric, guants, bastó.

En obrir la porta, entra Mussolini. No us esvereu. No es tracta del Mussolini italià. Aquest no el deixaríem entrar. Senzillament: un gat que, com que és negre, li diem Mussolini. Però a ell això ha de fer-li poca gràcia.

CARRERS DE BARCELONA

Carrers de Barcelona. Carrers que desperten, que comencen a viure la vida de cada dia. Dia gris, dilluns rúfol, ventet aspre que amenaça pluja.

Tramvies, taxis, autòmnibus, carros, automòbils particulars...

A les portes d'un mercat suburbà, la vida normal que temíem no veure.

Les xemeneies de les fàbriques fumegen normalment en el cel gris, brut, d'aquest dilluns.

I, normalment, les modistetes, les dependentes, els obrers, van al treball.

S'ha esvaït el pesombre de la vaga, d'una vaga més, d'una vaga que tenia un aspecte tan tèrbol com el dia.

CARRETERA ENLLA

Camps mullats, cases mullades, paisatge plorós. Tota l'alegria que a l'estiu té el paisatge amb pluja — parèntesi amable en els dies de sol—, esdevé tristesa aspre a l'hivern.

Barraques de suburbi: barraques de canyes, fustots vells i podrits, llaunes. Barraques en les quals no hi podrien viure les bèsties i en les quals hi viuen les persones. Les darreres fàbriques, avançada de l'exèrcit febrós que és la ciutat.

Pla del Llobregat. Aquí el paisatge, encara és verd, encara somriu. L'automòbil no pot córrer perquè amb la pluja hi ha el perill que patini. I cap dels ocupants ens plau aquest esport de patinar.

Fred a fora, però no massa fred. A l'interior de l'automòbil, una atmòsfera tèbia. Fum de tabac, conversa.

Passem Esplugues, Sant Feliu de Llobregat, Molins de Rei.

Arribem a Martorell.

NO HI HA DRET

No hi ha dret a insultar el diable. No hi ha dret a malparlar del diable.

A Martorell hi ha un pont del diable. A Cardona n'hi ha un altre. A moltes altres viles de Catalunya n'hi ha també.

El diable a Catalunya no s'ha dedicat, segons sembla, més que a fer ponts. Ponts que han utilitzat els catòlics. No hi ha dret, doncs, a queixar-se del diable.

Si avui existís, si avui el diable no hagués passat de moda, estaria treballant a sou del Foment d'Obres i Construccions.

ATRACADORS

Esparreguera, Monistrol, altra vegada el camp. Paisatge nu, erm, pelat. Alguna horta — clapa de verdor en la grisor del paisatge — de tant en tant.

Muntanyes de Montserrat que ens recorden el catalanisme històric: el catalanisme burgés d'aplec i barretina; el catalanisme de pessebre i tortell del diumenge; el catalanisme de missa de dotze i sometent.

Un dels nostres companys de viatge pregunta:

—I aquí no hi han atracadors?

Un altre respon:

—No, home! Els frares no volen competències.

SANT VICENTS DE CASTELLET

Segueix plovent. Una pluja menuda i fina que fa veure el paisatge com a través d'un vidre esmerilat.

Arribem a Sant Vicents de Castellet. Ens espera un amic, bon col.laborador en aquesta tasca que hem emprès d'esbrinar la veritat d'aquesta vaga a muntanya.

L'amic puja i l'automòbil segueix carretera enllà, camí de Manresa.

L'ESCLAVATGE DELS HUMILS

Ja l'ambient sembla més dens. Entrem en terres on encara alenen la inquietud i l'angoixa.

En aquestes pagesies, en aquests llogarrets que passem, la gent no parla d'altra cosa: Manresa, Sallent, Súria, Pígols, Berga, les mines, la fam, la misèria, la guàrdia civil, la revolució.

Un amic ens explica el següent: A la colònia de l'Ametlla els obrers viuen tan esclavitzats, tan inhumanament esclavitzats, que hom fins els té prohibit sortir de casa després de les vuit del vespre.

Els propietaris d'aquestes colònies, els senyors feudals d'aquests presidis emparats per la monarquia, eren els amics de l'ex-rei caçador i "juerguista"; els amics de Primo de Rivera; els amics de l'assassí Martínez Anido; els defensors de l'ordre i de Déu.

MANRESA

Arribem a Manresa.

Però aquí cal fer punt i esperar demà.

LLUIS CAPDEVILA

CAP A HOLANDA
—Ja veig que ens tindrem de dedicar a fabricar formatge!

AL VOL

Vint-i-tres de gener, ex-festa nacional

L'any passat, el dia vint-i-tres de gener era festa nacional. L'any passat, el dia vint-i-tres de gener, el poble espanyol, amb més o menys alegria, celebrava el sant d'aquell brètol que es digué Alfons XIII de Borbó i d'Habsburg i al qual avui anomenen el rei lladre, nom amb el qual passarà a la Història.

Aquest anys, el dia vint-i-tres de gener, també ha estat de festas de festa d'inquietud, de neguit, d'angúnia; de festa sense tramvies ni automòbils; de festa amb la policia armada als carrers.

Aquest any, el dia vint-i-un de gener, dia del sant de l'ex-rei, s'ha intentat declarar la vaga general, a Barcelona. Es a dir: s'ha intentat celebrar el sant de l'ex-rei d'una manera que deixés memòria i deixés sang. De sang ja n'ha deixat, encara que no tanta com haurien volgut els celebradors monàrquics: la d'un pobre guàrdia d'assalt, mort a Collblanc pels revolucionaris que ingènuament feien el joc a la monarquia.

La vaga ja ens semblà tèrbola i sospitosa de bon antuvi. Ara, amb aquesta coincidència, encara ens ho sembla més.

La vaga del dissabte era un atac directe, un atac més, a la República. La vaga del dissabte era un homenatge a l'ex-rei. Un homenatge de tots els que, sota la capa de l'ordre, del respecte a la religió i a les institucions — a les seves, no a les dels altres —, no són més que una colla de brètols, una colla d'indesitjables.

A tot seigneur, tout honneur

Aquest any no s'ha pogut celebrar el sant de l'ex-rei. I tota la pobra gent monàrquica volia celebrar-lo. Ells no podien passar sense celebrar-lo. S'haurien mort del disgust. I tots hi hauríem guanyat: ells i nosaltres. Ells, perquè s'haurien estalviat molts disgustos i desenganys. Nosaltres perquè ja no els veuríem més. I això, tractantse de certa gent, sempre és una alegria.

Segurament han hagut de barrinar molt abans de trobar la manera de celebrar el sant del Cames Llargues d'una manera digna. Ells no estan gaire avesats al comerç de les idees i això de pensar els és un xic difícil.

Però, després de moltes penes hi trobaren la manera: com que no podien organitzar un ball ni una sortija, organitzaren una vaga.

Una vaga en la qual col.laboraren alguns il.luminats de bona fe i alguns agitadors professionals, als quals l'estada a Fuerteventura donarà categoria de màrtirs. Una vaga que no ha tingut èxit, una vaga fallada: la República ha fallat el rei.

L'ex-rei

Heu-vos ací, doncs, com ens expliquem aquesta coincidència que el dia del sant d'Alfons XIII, l'últim Borbó s'intentés plantejar una vaga tan absurda i en la qual intervingueren elements tan heterogenis.

I tan sospitosos.

memoriacatalunya.cat — La Humanitat [Barcelona, 1931-1939], 26/1/1932, pàgina 1